

TER INFORMATIE

Nota actief openbaar
Nee

Onze referentie
2022-0000686170

Datum
13 december 2022

Opgesteld door

Samengewerkt met
KIEM

Bijlage(n)
0

Aan
Van

minBZK
CZW/CZ

nota

Concept BNC-fiche Commissievoorstel richtlijnen voor
gelijkebehandelingsorganisaties

Aanleiding

Op 7 december 2022 heeft de Europese Commissie een voorstel gepubliceerd voor twee richtlijnen over standaarden voor gelijkebehandelingsinstanties. Het kabinet dient de Tweede Kamer binnen zes weken te informeren over zijn positie ten aanzien van het voorstel door middel van een BNC-fiche. De brief wordt mede namens u door de minister van Buitenlandse Zaken naar de Tweede Kamer verzonden. Bijgevoegd treft u het concept-BNC-fiche.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- akkoord te gaan met de Nederlandse positie ten aanzien van dit voorstel;
- akkoord te gaan met doorgeleiding van het BNC fiche naar de BNC, CoCo en Ministerraad.

Kern

- Het betreft twee identieke richtlijnvoorstellen die standaarden geven voor gelijkebehandelingsinstanties.
- De richtlijnen zullen behandeld worden in de BNC van 11 januari, de CoCo van 17 januari en de MR van 20 januari.
- De standaarden voor gelijkebehandelingsinstanties hebben betrekking op onder meer de onafhankelijkheid, financiering, taken en bevoegdheden van deze instanties, die per lidstaat enorm verschillen. Doel is om waar nodig, deze instanties te versterken zodat zij hun rol bij de aanpak van discriminatie beter kunnen vervullen. Het kabinet staat hier positief tegenover.
- In Nederland geldt het College voor de rechten van de mens als de primaire gelijkebehandelingsinstantie. De taak om advies en bijstand te verlenen is belegd bij de (gemeentelijke) antidiscriminatievoorzieningen.
- De richtlijnen lijken op het eerste gezicht geen grote wijzigingen in te houden voor Nederland, nu het College en de antidiscriminatievoorzieningen grotendeels aan de standaarden voldoen.
- Op een paar punten wordt voorgesteld nog vragen te stellen over de reikwijdte van de voorstellen en de eventuele gevolgen voor onze nationale wetgeving en beleid (zie hieronder). Die vragen zullen dan aan de Europese Commissie worden voorgelegd tijdens de komende onderhandelingen over de richtlijnen.

Toelichting

- De richtlijnen zijn gebaseerd op twee verschillende grondslagen in het EU-verdrag, maar zien op dezelfde instanties.
- Op grond van bestaande richtlijnen over gelijke behandeling moeten lidstaten gelijkebehandelingsinstanties opzetten die tot taak hebben advies en bijstand te verlenen aan mensen die zich gediscrimineerd voelen en die adviezen en aanbevelingen kunnen geven. De lidstaten wordt een ruime marge gelaten bij de inrichting van deze instanties. Dat heeft geresulteerd in grote verschillen tussen de lidstaten voor wat betreft onafhankelijkheid, bevoegdheden en effectiviteit van deze instanties.
- Eerdere niet-bindende richtlijnen met standaarden hebben niet het gewenste effect gehad (namelijk waar nodig versterking van de positie en bevoegdheden van gelijkebehandelingsinstanties en daarmee uniformering). Daarom stelt de Europese Commissie nu bindende richtlijnen voor met minimumstandaarden voor gelijkebehandelingsinstanties.
- Voorgesteld wordt op een aantal onderdelen van de richtlijnen vragen te stellen/alert te zijn bij de onderhandelingen:
- Eén van deze punten is de uitbreiding van de bevoegdheden van de gelijkebehandelingsinstanties naar discriminatie op grond van geslacht bij de sociale voorzieningen. Dit zou een uitbreiding vormen op de huidige bevoegdheid van het College. Sociale voorzieningen vallen onder 'eenzijdig overheidshandelen'. Er loopt op dit moment een discussie onder College, NCDR, wetenschap en departementen (op 1 december organiseerde de NCDR hierover een bijeenkomst) over de vraag of het wenselijk is om eenzijdig overheidshandelen (voor alle gronden, niet alleen geslacht) onder de gelijkebehandelingswetgeving te brengen. Die discussie is nog niet uitgekristalliseerd. Mocht de uitkomst zijn dat dit niet wenselijk is, dan zou dat tegengesteld zijn aan druk vanuit Brussel om de wetgeving en bevoegdheid van het College juist wel uit te breiden. Daar zal Nederland alert op zijn in de onderhandelingen en opletten dat deze discussies elkaar niet kruisen.
- Het andere punt is de financiering van de gelijkebehandelingsinstanties. Nu daar ook de antidiscriminatievoorzieningen onder vallen, zal vanuit de EU gemonitord worden dat deze organisaties ook voldoende worden gefinancierd. Of dat momenteel het geval is of de (wijze van) financiering moet worden aangepast, wordt op dit moment echter al onderzocht. Hierbij is van belang nader te vragen welke vereisten de richtlijnen stellen aan de financiering en de mate van onafhankelijkheid van de antidiscriminatievoorzieningen.

Onze referentie

2022-0000686170

Datum

13 december 2022

Politieke context

Het gaat voor Nederland niet om grote wijzigingen, nu wij al aan vrijwel alle standaarden voldoen. Het is dan ook niet de verwachting dat er veel regelgeving nodig is voor de implementatie van deze richtlijnen. Er is geen grote politieke aandacht te verwachten.

Financiële/juridische overwegingen

De financiële consequenties kunnen voor nu nog niet goed worden ingeschat maar de (eventuele) budgettaire gevolgen voor de nationale begroting worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijk(e) departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline. Afhankelijk van de uitkomsten van de

onderhandelingen, kunnen deze richtlijnen mogelijk tot gevolg hebben dat de bevoegdheid van het College moet worden uitgebreid opdat het ook kan oordelen over onderscheid op grond van geslacht bij de sociale zekerheid.

Onze referentie
2022-0000686170
Datum
13 december 2022

Krachtenveld

Enkele lidstaten, zoals België, hebben net als Nederland reeds gelijkebehandelingsinstanties die grotendeels zullen voldoen aan de voorgestelde standaarden. Naar verwachting zullen deze lidstaten een positieve grondhouding hebben ten opzichte van dit voorstel. Daarnaast zijn er lidstaten die kritisch staan ten opzichte van de aanpak van discriminatie van bepaalde groepen personen (met name lhbtq+ personen) of die daaraan weinig prioriteit geven. De verwachting is dat zij geen of geen grote voorstander zullen zijn van de voorstellen nu de standaarden vermoedelijk vooral voor die lidstaten gevolgen zullen hebben. Ook bestaat het risico dat zij bepaalde vormen van discriminatie (op grond van gender, lhbtq+) buiten de reikwijdte willen houden.

Strategie

Nederland zal zich positief en open opstellen bij de onderhandelingen van het voorliggend voorstel en daar waar nodig verduidelijkingen laten aanbrengen om de uitvoerende last voor het kabinet zo veel als mogelijk te beperken. De komende tijd zal worden gebruikt om het voorstel verder te bestuderen en te bespreken met stakeholders, met name het College voor de rechten van de mens, en medeoverheden.

Uitvoering

Er is vanuit Nederland geen impactanalyse gemaakt van het voorstel aangezien het voorstel voor het grootste deel een kopie is van de nationale wetgeving op dit punt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Geen

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	BNC-fiche	
2	Richtlijnvoorstel COM(2022)688	
3	Richtlijnvoorstel COM(2022)689	